

Yëkkuö skà kit Pablo tö Corinto wakpa a, i' ta ide bö^t 2 Corintios

Mik Pablo bak kaneblök Macedonia età ie' tö yëkkuö skà kit Jesús mik erblökwakpa sérke Corinto ena ipamik e'pa a. Wëm kiè Tito e' kaneblöke Pablo tå Jesùs tté pakök. Ie' tso' Corinto, mik ie' dene Pablo ska' età ie' tö Jesùs mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa kaberke ñita e' paké Pablo a. E' kuékì Pablo tö yëkkuö i' kit. Ì tköke Corinto wakpa tå e' dör i': Welepa e' chö tö ie'pa dör Jesùs ttekölpa erë kë idör moki. Esepa dë'mi Corinto tå Jesùs mik erblökwakpa tö iki'wàrak buaë. Ie'pa ñekkëpa tö s'wöbla'weke kache tté wa. Ie'pa e' ù tö ie'pa dör buaë Pablo tsata. Ie'pa tö icheke tö Pablo dör siarë kë dör këkëpa tajë. Es ie'pa tso' Jesùs mik erblökwakpa kitö'uk. Pablo éna Jesùs mik erblökwakpa dalër tajë e' kë kiane ie' ki tö imi'yal ñalà sulusi ki kachökwakpa itoki. E' kuékì ie' tö yëkkuö i' kit ie'pa a as ie'pa tso' ttsë'ka kachökwakpa yoki ena er bua' wa ìkkayëne ie'pa a e' dalöiök. Ñies ie' tö ie'pa a iché tö ie' dör Jesùs tteköl moki.

E' kíie tå kam ie' tö yëkkuö i' shtö età ie' tö inuköl ki' ie'pa a Jesùs mik erblökwakpa siarëpa tso' Jerusalén e'pa kimoie. S'kitö'ukwakpa tö iyë' tö Pablo tö inuköl e' tséketkö iwák a, erë ie' tö iché tö e' kë dör es. Ie' mi'ke betka Jerusalén pakök e' kuékì Jesùs mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa kawötå inuköl ki shtök tsëmi Jerusalén.

Shke'wè

¹ Ye' dör Pablo. Skëköl wák ər wa ye' dör Cristo Jesús ttekölpa tsá e'pa eköl. S'yami kiè Timoteo, e' tso' ye' tā íe. Sa' tso' yëkkuö i' shtök a' dör Skëköl icha erule serke Corinto, e'pa a. Ñies sa' tso' yëkkuö i' shtök s'batse'r malepa serke ká malepa atë Acaya, e'pa ultane a. ² Skëköl dör S'yë ena Skëkëpa Jesucristo as e'pa ər buaë chð ena sene bëré mù a' a.

Pablo weirke e' shua Skëköl kikékaítö

³ Skëköl dör Skëkëpa Jesucristo yë, e' kikökäso taië. Ie' dör S'yë e' tö se' sueke ər siarë wa ena se' ər pableke kékraë. ⁴ Sa' weirke kqs Cristo tté kuékì, e' shua sa' ər pableke Skëköl tö as s'malepa weirke esepa ər pablö sa' tö wes ie' tö sa' ər pableke es. ⁵ Cristo weine taië, e' ukuö miria sa' kí taië. Erë ñies ie' batamik sa' ər pablérke taië shute. ⁶ Sa' weine es, eta e' dör a' ər pabloie, a' tsatkoie. Ñies Skëköl tö sa' ər pablé, eta ñies e' dör a' ər pabloie as a' weirke wes sa' es ese dalë'ttsö a' tö ər bua' wa. ⁷ Sa' wá ijcher tö a' weirke wes sa' es, erë ñies a' ər pablérke wes sa' ər pablérke es. E' kuékì sa' wá ijcher buaë tö a' kë tö sa' eriawëpa.

⁸ A yampi, sa' kí ikiane tö a' wá ijcher tö sa' weine Asia e' dör darérë sa' a. Sa' diché kë dë'ka iwöklö'woie. Sa' ibikeits tö kë sa' döpattsa ttsë'ka. ⁹ Sa' e' ttsë' wes s'wömenettsa ttewa es. Erë e' wamblène sa' tā as kë sa' erblö sa' wákpa mik, e' skéie as sa' erblö Skëköl tö s'shke'wëkane e' wák mik. ¹⁰⁻¹¹ Sa' ttekelur ñe' e' ulà a ie' tö sa' tsatkë'ttsa ena sa' tsatkeraëitö. Ie' dapömic sa' moneka darérë. A' sa' kimé S'yë a ikiök sa' kí, e'ma

ie' tö sa' tsatkè michoë. A' tajë tö iwé es, e' ta ie' tö sa' kimeraë e' kij wéstela cheraë ie' a se' tajë tö.

Ikuékí Pablo kë dë' Corinto

¹² Sa' er kë tö sa' kkatè ì kij, e' tö sa' ttsë'weke buaë. Kekraë Skëköl tö sa' a imè seno yësyësë e' batseitsök buaë er mokij wa sulitane wö wa ena bua'ie a' wö wa. Sa' ser es, e' kë dör siwa' iski tso' ká i' a ese wa, e' dör Skëköl er buaë chö se' a e' wa. ¹³⁻¹⁴ Yëkkuö kos kitmi sa' tö a' a, e' wà kë dör ttë blëulewë ese, iaritsmi a' a ena iwà armi a' éna. Erë wës sa' dör e' kë aqe a' éna bua'ie, erë ye' ipaneke tö wekkë alè ta a' éna iardaë seraä. E' dör es, e' ta mik Skëkëpa Jesús datskene, eta e' kewö ska' a' e' ttsörakä buaë sa' wa wës sa' e' ttsörakä buaë a' wa es.

¹⁵ Ye' ibikeitsé tö a' e' ttséka ye' wa buaë, e' kuékí warma ye' ibikeitsé tö ye' mi' a' pakök bötkicha as a' ttsë'r buaë bötkicha. ¹⁶ Ye' ibikeitsé tö mik ye' mi'ke Macedonia, eta warma ye' tkökemi a' pakök. Ye' datskene, e' ta ye' damitköne a' pakök. Es a' a ye' kimermi shkoie Judea. ¹⁷ Erë kë ye' wà iöne es. Ye' dë' a' pakök etökicha ë, e' kuékí ?a' ibikeitsé tö ye' kë wà iwà bikeitsë buaë kewe? ?A' ibikeitsé tö ye' ttö bötböt wës s'ditsö ëse es? ¹⁸ Erë Skëköl ttö mokjë, e' ttö wa ye' ichè a' a tö ye' kë ttö a' ta bötböt. ¹⁹ E' wà dör tö Jesucristo dör Skëköl Alà, e' kë ttö bötböt, ie' ttö etkëme. Ie' tté buaë paka' ye' ena Silvano ena Timoteo, e'pa tö a' a. ²⁰ I kos uk Skëköl kablë', e' wéítö Cristo wa. E' kuékí mik se' ñì dapa'uke Skëköl kjkökka, eta se' tö icheke: "Es e' idir" Cristo Jesús ttö wa. ²¹ Yi tö a' ena sa' kkö'neke as se' tulurie Cristo mik, e' dör Skëköl. Ie' tö se' shukitbak iwák a. ²² Ie' tö se' er wakyué ie' wák a. Ñies iWiköl

méitö se' a wəs íyi tsá patuésö es ikkachoie tö se' tsatkeraëitö da'a.

²³ Ie' wə ye' suule buaë e' wöwa ye' ichè a' a tö kam ye' döne Corinto warma wəs ye' ibikeitsé es, e' wà dör tö kë ye' éna a' kí eriawäk. ²⁴ Sa' wə ijcher tö a' erblöke buaë Jesús mik, e' wə a' tkënewə darérëe. E' kueki sa' tso' a' kimuk er bua' wa as a' ttsë'r buaë. Kë sa' kú' a' patkök kësik wa a' erblöke e' iutök.

2

¹ E' kueki ye' ibikeits tö ye' kë shkakne a' pakök a' eriawoie. ² A' ë tö ye' ttsë'wëmi buaë. Erë a' eriawéyö, e' ta' ñyi tö ye' ttsë'wëmi buaë? ³ Warma a' ye' ttsë'wë buaë, e' kueki yëkkuö iët kitmiyö a' a e' ki a' paftyö darérë as a' e' shulð, eta es a' kë tö ye' eriawepa. Ye' iklöö' yësyësë tö a' ultane ttsë'rdaë buaë ye' ta' ñita. ⁴ Mik ye' tö yëkkuö ñe' kit, eta ye' eriane siarë, ye' chkenewə tajë dö ye' iéttsaie ekkë. Erë kë ye' wə ikite a' eriawoie. E' skéie ye' ikitmi as a' éna iar tö a' dalër tajë ye' éna.

Yi tö ì sulu wamblë' e' nuí olo'yé Pablo tö

⁵ Wëm tö kabene tski'kä a' shuä ì sulu wambléitö e' wa, e' kë wə ye' ë eriaqone. Isalema ye' tso' ikí kuötkökka, erë ye' ichè tö wəs alè ie' tö a' ultane eriawé. ⁶ Kos a' kibiiepa tö ie' kí inuí métke e' dör wë'. ⁷ I'ñe ta' a' tö inuí olo'yö ikí ta' ikimú as kë ieriar tajë kë er pablèneiä ekkë. ⁸ E' kueki ye' kköchöd a' a tajë tö ikkachöne ie' a tö moki a' éna ie' dalër. ⁹ Yëkkuö ñe' kitmiyö a' a isuogie tö ye' ttö iuté a' tö seraä ö au. ¹⁰ Yi isie nuí olo'yé a' tö ikí, nies ese kí ye' tö ilo'yeke. Moki yö ichè Cristo wöwa ena a' dalërmik tö ilè nuí tso' kiane olo'yè, e' ta' e'

olo'yétkeyö ¹¹ as Satanás kě e' alöka se' kı. Węs ie' éna se' sulu'wąkwa, e' qne se' éna buaë.

Tito kě dë' Tróade

¹² Mik ye' de ká kiè Tróade Cristo tté buaë pakök ee, etä ye' isué tö Skëkëpa tö ye' a ñala yuétke buaë itté pakoie. ¹³ Erë s'yami Tito wą a' biyö done ye' a, e' kě kune ye' wą węs ikablë' es. E' tö ye' tkiwé kabikeitséka taië. E' kueki ye' e' chéat Tróade wakpa a ta ye' mía Macedonia ie' yulök.

Íyi ulitane kı se' e' alökami Cristo wa

¹⁴ Erë wéstela Skëköl a! Kekraë ie' tö sa' wëttseke e' aloką íyi ulitane kı Cristo ta ñita. Sa' wa ie' tö Cristo tté buaë pakeke ká wa'ñe, e' dör węs kiö masmas alabur es. ¹⁵ Sa' tö Cristo tté pakeke, e' dör węs íyi alar masmas ña'wę Cristo tö Skëköl a ikikoka es. Sa' dör węs kiö masmas alar es. Erë wépa tsatkérke ena wépa kě tsatkérku' esepa böltëpa wöa ilär kua'kı ku'a'kı. ¹⁶ Wépa kě tsatkérku' esepa a tté pakeke sa' tö e' dör węs s'nu alar es, e' wa ie'pa duöralur e' kueki. Erë wépa tsatkérke esepa a e' dör węs íyi alar buaë es, e' wa sene michoë döraë ie'pa ulà a e' kueki. ¿Yi dirmi ttè i' wakanéuk? ¹⁷ Taië pë' tö Skëköl tté pakeke inuköl ē klö'woie, erë sa' kě dör es. Ie' tö sa' patké ipakök, e' kueki sa' tö ipakeke er moki wa ie' wöwa Cristo dalërmik.

3

Skëköl ttè pa'qli e' wakanéukwakpa sa' dör

¹ ¿Ima a' ibikeitsè tö sa' wákpa e' tté chöke a' a? ¿Ima a' ibikeitsè tö sa' kı yékkuö kiane sa' tté choie a' a ö a' tö yékkuö mèmi sa' a sa' tté choie węs wele

tö iwéke es? Yëkkuö ese kë kiane sa' ki. ² A' wakpa dör wës sa' tté choie yëkkuö es. E' kitule sa' er a suule ena aritsule sulitane wa. ³ Iwënewä wöshäk tö a' dör wës yëkkuö kitmi Cristo tö patkëne sa' ulà a es. Yëkkuö e' kë kitule tinta wa, e' skéie ikitule Škëköl ichökle e' Wiköl wa. E' kë kitule ákkue ki wës tté dalöiëno kitë ákkue ki es. E' skéie ikitule a' er a.

⁴ Sa' erblöke Skëköl mik Cristo batamik, e' ë kueki sa' tö a' ché es. ⁵ Sa' kë a iyënu kë kanè wé sa' tö a' shua, e' dör sa' wákpa diché wa. Skëköl tö sa' a ieri mé iwakanéwoie. ⁶ Ie' tö sa' a ieri mé ie' tté pa'ali mène se' a e' wakanéuk. Ttè e' kë datse ttè dalöiëno mène ká iaiqä e' wa. E' skéie idatse Škëköl Wiköl wa. Ttè dalöiëno ñe' tö s'kichateta'ttsa erë Skëköl Wiköl tö sene michoë meke se' a.

⁷ Ttè dalöiëno këchke kitule ákkue ki, e' mène ká iaiqä Israel aleripa a. Mik ttè e' tsá mène, etä Skëköl olo bune taië. E' klöne Moisés wö ki dalölöe dö imalepa kë wö dë'wë ie' wö sangu ekkë. Erë dalö e' chowamine enaena. Ttè ñe' mène olo ta' taië ikkachoie tö e' dör ttè dalö ta' taië ese. ⁸ ¡E' yita Skëköl Wiköl kanè e' olo tköka taië ttè ñe' tsata! ⁹ E' wà dör tö ttè tö s'kichateta'ttsa ñe' mène dalö ta' taië, je' yita ttè wa Skëköl tö s'klö'wëmi wës pë' buaë yësyësë es e' pakè olo ta' taië shute tköka ttè tsá mène e' tsata! ¹⁰ Moki ttè pa'ali e' olo ta' taië shute, e' q'mik ttè iët olo kë dör i. ¹¹ Ttè kë dör yöbië e' de olo ta' taië, je' yita ttè dör yöbië e' olo ta' taië shute!

¹² Ttè e' wà paneke sa' tö kröröe, e' kueki sa' tö iwà pakeke sulitane kukua kë suarta'. ¹³ Sa' kë tö iwéku' wës Moisés tö io' es. E' wö pabakéwa datsi'tak wa as Israel aleripa kë tö isaqü tö ie' wö

dalō bune e' chowamine seraā. ¹⁴ Erē ie'pa er darë'newa, kě éna iwà qne. Ie'pa er pabakulewa wès Moisés wö pabakwə es. Es ñies iñe tə ie'pa aleripa er pabakulewa mik ie'pa tso' ttè këchke mène iyëpa bak e'pa a e' aritsök eta. Ie'pa er pabakulewa e' sirmittsa erblè Cristo mik, e' è wa. E' kueki ie'pa icha kám sirttsa. ¹⁵ Dō ikkë tə, mik ie'pa tö yëkkuö kit Moisés tö e' ąritseke, eta ie'pa er tso'ia pabakulewa. ¹⁶ Erē mik se' er mane'wé Skékëpa a, eta se' er pabakulewa, e' sinettsa. ¹⁷ Skékëpa e' dör Skéköl Wiköl. Wé e' tso', eta ee se' yënettsa ttè dalöiëno ulà a. ¹⁸ Es se' dör wès s'wö kě pabakulewa es, esepa kos ki Cristo olo wérke buaë wès wösuo es. Se' maner michoë as se' dö wes Skékëpa olo ta' taië es. E' kos wakaneweke Skéköl Wiköl tö.

4

Sa' dör Jesucristo ttekölpa tsá

¹ Skéköl tö sa' sué er siarë wa, e' batamik kanè i' méitö sa' a. E' kueki kě sa' e' chkeuwä. ² E' skéie kě sa' tö iwakaneweku' blëule wès i dör jaë ese es. Sa' kě ku' s'kitö'uk. Sa' kě ku' Skéköl ttè shutüökka kache tté wa. E' skéie ttè mokì pakeke sa' tö yësyësë Skéköl wöa as sulitane wa ijcher tö i ché sa' tö, eta es idir. ³ Erē Jesús tté buaë pakeke sa' tö, e' pabakulewa, e' tə ipabakulewa wépa kichatérke esepa è yoki. ⁴ Ie'pa kě erblötä' Cristo mik. Bë dör ká i' kéköl, e' tö ie'pa er pabakewä da'aie as kě ie'pa éna Cristo dör Skéköl wák suë olo ta' taië e' tté buaë wa ar. ⁵ Sa' kě tö sa' wákpa tté pakeku'. Sa' tö Jesucristo dör Skékëpa, e' tté pakeke. Sa' e' chö tö sa' dör wès a' kanè mésopa es a' kimoie Jesús

dalërmik. ⁶ Mik Skëköl tö ká i' yö', eta ie' iyë': "ká ñinú," eta ká ñine. Ie' wák tö se' er ñi'wé as ie' olo taië burke Jesucristo wö ki, e' ar se' éna. E' kuëki sa' tö ie' tté buaë e' pakeke sulitane a.

Se' weirke ká i' ki, e' dör bërbér ë

⁷ Jesús tté buaë, e' dör wës íyi bua'bua ské darërë es, e' meneat sa' a wakanewë. Erë sa' kë diché ta'. Sa' dör tottola wës skau es. E' dör iwà kkachoie tö diché wa sa' tö iwakaneweke e' meke Skëköl tö sa' a, e' kë dör sa' diché. ⁸ Erë kabene tso' sa' ki taië kekraë, erë e' kë e' alineka sa' ki. Erë sa' kë wa ijcher wes sa' e' ùmi, erë kë sa' e' ðwa e' yoki. ⁹ Erë sa' bolökpa tö sa' tötieke, erë Skëköl kë wa sa' meneat. Erë sa' dettsa' iski, erë sa' e' kökekane. ¹⁰⁻¹¹ Se' tso'ia ttse'ka ká i' a, e' dalewa sa' chöke sa' bolökpa ulà a sa' ttékelur Jesús tté kuëki wës ie' kötwärakitö es. Sa' weirke es as iwérwá sa' ki tö moki ie' shkenekane, e' tso' sa' ta. ¹² Duewa dalð me'rie sa' ki, es sa' weirke a' dalërmik as sene michoë dö a' ulà a. ¹³ Itso' kitule Skëköl yëkkuö ki wé yile tö iyë': "Ye' erblé imik e' kuëki ye' iché."* Es ñies sa' erblöke Skëköl mik wës yi ñe' es, e' kuëki sa' tö ie' tté pakeke. ¹⁴ Sa' wä ijcher tö ie' tö Skëkëpa Jesús shkeo'kane ñies ie' tö sa' shke'wérakane wës Jesús shkeo'kaneitö es, sa' batsulewa Jesús mik e' kuëki. Aishkuö tå ie' wä sa' miraë a' tå ñita wé ie' tso' ee. ¹⁵ Sa' weirke kos e' dör a' kimoie as se' taië tö wëstela chö Skëköl a ier buaë ché se' taië a e' kuëki. E' wa ie' kikardaka taië. ¹⁶ E' kuëki sa' kë e' chkeuwä. Erë sa' chkà mir wa'k ë, erë sa' er diché ki iérke kitå kitå ká bit ekkë. ¹⁷⁻¹⁸ Ì kos suekesö s'wöbla wa ese ertä'wa. Erë ì kos kë wërtä' ese dör

---

* **4:13** Salmo 116.10

yöbië. E' kueki kĕ sa' er menewa ì suekesö ese ki. E' skéie sa' er me'rie ì kĕ wërtä' ese ki. E' kueki sa' weirke siarë, e' kĕ dör taië sa' a, e' dör ekuölö ë. E' wà dör tö e' wa ì dör buaë, olo ta' taië yöbië, e' döraë sa' ulà a taië shute tkökä kos sa' weine e' tsata.

5

¹ S'chkà dör wës úla es, e' dör buaë señoie ká i' ki ë. Se' wä ijcher tö mik se' úla i' panane, eta u yöbië tso'tke Skéköl wä se' a ká jaì a. E' dör se' chka pa'ali ser michoë yöule ie' wä e'. ² E' kueki moki ká i' ki se' rrerke. S'chkà pa'ali merke se' a aishkuö ta ká jaì a, e' kkecheke se' tö poë. Se' éna s'chkà i' mane'wåktke s'chkà pa'ali wa wës datsi' mane'wësö es. ³ E' kiane se' ki as se' wiköl kĕ at aishkuö ta kĕ chka ta' wës se' sume es. ⁴ Se' tso'iä se' úla i' a eta se' kköchöke se' serke chkeulewë wës dalì ekkeë e' dikia es. Kĕ dör tö se' duakulurtke señoie chka kĕ ta'. E' skéie se' éna s'chkà i' mane'wåktke chka pa'ali ñe' wa as ì duötä'wä ese manerttsane ì ser michoë ese wa. ⁵ Skéköl wák tö se' kanewétke maneonuk ñe' es. Ie' tö iWiköl mé se' a wës íyi tsá patuësö es iwà kkachoie tö iwà döraë se' ulà a wake'.

⁶ E' kueki kĕ se' tkirku' ì ki, erë se' wä ijcher tö se' tso' kampië Skékëpa yökki, se' tso'iä ttsé'ka ká i' a e' dalewa. ⁷ I'ñe ta ie' kĕ sunuk se' a, erë se' serke se' erblé ie' mik e' wa. ⁸ Kĕ se' tkirku' ì ki. Se' a ta s'chkà i' mú mèatsö, e' ta es se' míä senuk ie' ska', e' dör ibua'ie. ⁹⁻¹⁰ Se' ultane kawötä dökwa Cristo tkér s'shulo kulé ki e' wörki. Ee ì kos wé se' tö ká i' ki, buaë ena suluë, ese kkayérdaë ta e' ské meraëitö se' a eköl eköl. E' kueki se' tso'iä ttsé'ka ö se' míä ie'

ta, erë kékraë se' e' chöke senuk yësyësë as ie' wa iwër buaë.

Skëköl er buarne se' ki e' pakè

¹¹ Sa' tö Skëkëpa dalöieke tajë, e' kuékì sa' e' chöke darërë s'malepa pablök as ñies ie'pa tö ie' daloið. Skëköl wà ijcher buaë tö sa' er yësyësë, e' mú jcher a' wà ñies. ¹² Sa' kë skà kù'ne e' tté chök a' a. E' skéie sa' tso' a' a kawö skà mukne e' ttsökà sa' wa. E' wa a' tö sa' tsatkëmi wépa tö sa' cheke suluë, esepa yokì. Ie'pa esepa e' ttsökà tajë is imalepa wa iwër ese wa, kë dör is ie'pa er dör Skëköl wöq ese wa. ¹³ Sa' wér aliiie, e' ta' e' dör Skëköl dalërmik. Kë sa' wér es, e' ta' e' dör a' kimoie. ¹⁴ Sa' éna iane tö Cristo éna se' dalér tajë, e' tö sa' ké senuk ie' a. Sa' éna iane tö ie' eköl è kötewà sulitane skéie, e' wà kiane chè tö e' dör wës sulitane kötewà es. ¹⁵ Ie' kötewà sulitane skéie as se' tso'ià ttsë'ka esepa kë serià wës se' ki ikiane es, e' skéie as se' ser wës ie' kötewà shkënekane se' skéie e' ki ikiane es.

¹⁶ E' kuékì kë sa' kù'ià s'malepa bikeitsök wës ká i' wakpa tö ibikeitseke es. Kënet sa' tö Cristo bikeits es. Sa' ibikeits tö ie' dör se' ëse ë. Erë i'ñe ta' sa' kë tö ie' bikeitsekù'ià es. ¹⁷ E' kuékì yi batsulewà Cristo mik, esepa er maneonettsà yöne pa'ali. Wës ie'pa bak senuk e' kë kù'ià, e' skéie isenémine pa'ali. ¹⁸ E' kos wé Skëköl tö. Ie' er buanene se' ki Cristo batamik. Ñies ttè buaë pakè e' kané me'itö sa' a. ¹⁹ Ttè buaë ñe' dör i' es: Skëköl er buarmine ká ulitane wakpa ki Cristo batamik kë ie'pa wöchakeku' inuì ki. Ñies ie' tö ttè buaë e' me' sa' a wà pakè sulitane a. ²⁰ Sa' dör Cristo ttekölpa. E' dör wës Skëköl wák kköchöke a' a sa' wa es. E' kuékì sa' kköchöke a' a Cristo ttò wa tö a' er bua'úne

Skëköl a. ²¹ Cristo kĕ wā ì sulu wamblène yës, erë Skëköl tö ie' su' wës ì sulu wamblökwak es se' skéie. Ie' tö iwé es as se' batsulewā Cristo mik e'pa sa'ñitö wës iwák dör yësyésë es.

6

¹ Sa' kaneblöke Skëköl tā ñita, e' kueki sa' kköchöke a' a tö ie' er buaë ché a' a, e' kĕ tsar ē. ² E' wā dör tö ie' tö ichè iyëkkuō kī i' es:

“Mik ye' er buaë chō be' a e' kewö de,
etā be' kköchöke e' ttséyö.
Mik be' tsatkè e' kewö de,
etā be' kiméyö.”*

Ye' ttö ttsö: Skëköl er buaë chō a' a, e' kewö detke. Ie' tö a' tsatkè e' kewö de i'ñe.

³ Sa' e' kkö'nuke buaë kékraë sulitane wörki as kĕ yi tö Skëkëpa Jesús watötsa' sa' ukuömik. E' kĕ dör es, e' tā sa' kaneblöke Skëköl a' e' yérmi suluë. ⁴⁻⁵ E' skéie ì ulitane wa sa' tö ikkacheke tö moki sa' dör Skëköl kanè mésopa. Mikle tā sa' weirke, mikle tā sa' kĕ wā ì tā, mikle tā kawö darérë tköke sa' ta. Mikle tā sa' burke siarë, sa' wötérke, pë' iérkekə taië sa' kī. Sa' kaneblöke darérëe taië shute, wöñirke taië, tteke bli tö. Erë e' kos dalë'ttseke sa' tö bërë. ⁶ Ñies sa' tö ikkacheke sa' ser batse'r ena ì jcher se' wā e' wa. Ì kos paneke sa' tö bërë er bua' wa. Sa' er buaë chöke s'malepa a. E' kos wa sa' tö ikkacheke tö moki sa' dör Skëköl kanè mésopa. Iwënewā tö Wiköl Batse'r tso' sa' tā. S'malepa dalëritseke sa' tö er moki wa. ⁷ Ttè moki pakeke sa' tö. Ì kos weke

---

* ^{6:2} Isaías 49.8

sa' tö diché meke Skëköl tö sa' a e' wa. Sa' serke yësyësë, e' dör sa' a wës tabè tso' ñippökwakpa wä ñippoie ena e' tsatkoie es. ⁸ Mikle tå sa' dalöiérke, mikle tå kë sa' dalöiérku'. Mikle tå sa' kikekekä buaë, mikle tå sa' cheke suluë. Sa' ttö moki, erë mikle tå sa' sueke kachökwakpaie. ⁹ Ie'pa wä sa' suule buaë, erë ie'pa tö sa' sueke wës ie'pa kë wä sa' suule es. Wësua sa' duökelurtke, erë sa' tso'ia ttsë'ka. Ie'pa tö sa' we'ikè siarë, erë kë itö sa' ttélur. ¹⁰ Sa' eriarke taië, erë sa' ttsë'rke buaë kekraë. Wësua sa' dör siarëpa, inuköl kë tå', erë Skëköl ttè wa sa' tö s'blu'weke taië. Wësua sa' kë wä i tå', ñermata i ultane tso' sa' wa.

¹¹ A Corinto wakpa, sa' ttöke a' ta yësyësë. A' dalër taië sa' éna. ¹² E' kë blëne sa' wä a' yoki, erë a' je' tö iblé sa' yoki. ¹³ E' kuékì ye' kköchöke a' a wës alà a iyé kköchö es, sa' bikeitsö ər bua' wa wës sa' tö a' bikeitseke es.

A' e' batsötsaq i sulu kq's e' yoki

¹⁴ Kë a' e' batsök wëpa kë ərblöta' Jesùs mik esepa ta. ¿Wës sene yësyësë batsmi sene sulu tå? ¿Wës ká ttsettse ena ká ñí a e' shuirirmika ñita? ¹⁵ ¿Wës Cristo ena bë sermi bërë ñita? Yi ərblöta' Jesùs mik ena yi kë ərblöta' imik ¿wës esepa batsmi ñì mik? ¹⁶ Se' dör wës Skëköl ichök e' wé moki es. E' kuékì ¿wës e' ñì sini'kumi íyi diököl tso' dalöiè ese tå? E' yë' Skëköl tö i' es:

“Ye' serdaë ie'pa shua,
Ye' shköraë ie'pa tå ñita;
Ye' döraë ie'pa Këköl
ena ie'pa döraë Ye' icha.”†

---

† **6:16** Levítico 26.12; Jeremías 32.38

17 E' kueki ñies Skëköl tö iyë':
"A' e' yöttsa, a' e' sköttsa bánet pë' kë tö ye' dalöiè
esepa yöki.

Ì kos dör ñá ese kë kar
e' taq Ye' tö a' kierawq buaë.

18 A' serke es, e' taq Ye' döraë a' yëie
ena Ye' tö a' klö'weraë Ye' ala'rie.
Ye' dör Skëköl diché taq taië íyi ultane tsataq,
e' wák tö iché es."‡

7

1 A yamipa dalér taië ye' éna, es se' a Skëköl
kable' e' kueki se' e' paiklo sene sulusi kos tö se'
er ena se' chka ia'wëmi, e' yöki. Se' e' cho senuk
batse'r kekraë, ie' dalöiè taië e' wa.

Pablo ttsë'wé buaë Corinto wakpa tö.

2 ¡Sa' bikeitsö er bua' wa! Kë sa' wä ì sulu
wamblëne yi taq. Kë sa' wä yi weine yës. Kë sa' wä yi
kitëne kache tté wa. **3** A' dalér taië sa' éna, e' kueki
kë ye' kü' tté i' chök a' kkatoie. Ye' tö a' a iyë'bakte
kuaë tö sa' tö a' bikeitsë michoë dö sa' duolur ekkë.
4 Ye' erblöke buaë a' mik. A' wa ye' e' ttséka taië. Sa'
weirke kos e' shua ye' er kunene buaë. Ye' ttsë'ne
buaë shutë.

5 Sa' de Macedonia taq kë sa' wä kawö kune enoie.
E' skéie kabene kí de taië sa' ki. Taië sa' tsiriwé sa'
bolökpa tö. Ñies sa' suane taië. **6** Erë Skëköl tö s'er
pableke, e' tö sa' er pablé s'yami Tito de sa' ska' e'
wa. **7** Kë dör tö ie' de e' è kueki. Ñies wes a' tö ie'
er kuwé e' biyö tö sa' er pablé taië. Ie' tö sa' a iché
tö suluë a' éna ye' suak. Ñies ie' iché tö ì wamble

---

‡ **6:18** 2 Samuel 7.14; Isaías 52.11; Ezequiel 20.34,41

a' tö sulu, e' tö a' eriawé taië tą i'ñe tą a' tso'ne ye' tsatök. Ttè e' tö ye' kí ttsë'wé buaë.

8 Yëkkuö patkë'miyö a' a, erë e' tö a' eriawé, erë kë ye' tkine tö iök ye' tö ipatkë'mi. Tsäwe tą ye' ttsë'wéitö sulu, erë i'ñe tą kë ye' ttsérkų'iä es. Moki yëkkuö e' tö a' eriawé, erë e' dör ekuölö ë. **9** I'ñe tą ye' ttsë'ne buaë. E' kë dör tö ye' tö a' eriaq' e' kuékì. E' dör tö a' eriane es, e' tö a' er mane'wéne Skëköl a. A' eriane wës Skëköl kí ikiane es, e' kuékì sa' kë wä a' suluone yës. **10** Mik se' eriane wës ie' kí ikiane es, etä e' dör se' er mane'woie ie' a as se' tsatkër. E' kuékì kë se' kâne ttsë'nuk suluë se' eriar ese kí. Erë se' eriar ëse, kë mène Skëköl wä, ese tö duëwä tskeke. **11** A' eriane wës Skëköl kí ikiane es, e' sáú, jiwà dettsä buaë! E' wä bikeitsö. E' batamik a' er téwä darérë tą a' ñì kékarak wém tö i sulu wamble a' shuä, e' shulök. E' wa a' tö ikkaché tö a' kë kù' i sulu e' a. Iwënewä tö a' e' tuléwæie darérë. I sulu e' tö a' uluwé a' suawéitö. Iwënewä tö a' éna ye' dalëne taië. Iwënewä tö a' tso'tke i sulu shulök. E' kos wa iwënewä tö moki a' kë kù'ñak i sulu ñe' a. **12** Ye' kë wä yëkkuö ñe' kitëmi a' a wém tö i sulu wamble' ñe' kkatoie. Ñies ye' kë wä ikitemi yi tą iwambléitö e' tsatkoie. E' skéie ye' tö ikitmi as a' wákpa éna iar buaë Skëköl wöä tö moki a' tö sa' bikeitseke taië. **13** I wé a' tö, e' tö sa' er kí kuwéne buaë.

E' kíie tą a' tö Tito er kuwé taië. Ie' ttsë'ne buaë e' tö sa' kí ttsë'wé buaë. **14** A' kíka'kayö ie' a tą a' kë wä ye' jaëone. Kekraë sa' ttö moki a' tą, ñies ima sa' e' ttséka a' wa Tito kukua, e' suéitö tö e' dör moki. **15** A' tö ie' kiéwä suane wa painè wa ena a' tso'tke ie' ttö dalöiök, mik e' ska' ie' er aqne etä e' tö ie' ké a' kí daléritsök taië. **16** Ye' erblömi a' mik e' tö ye'

ttsë'wëke buaë.

8

Se' er buaë chö siarëpa kimoie

¹ A yampi, sa' éna a' a ipakak tö wës Skëköl er buaë ché Skëkëpa icha erule erule ñì dapa'uke Macedonia kos a, e'pa a. ² Ie'pa weine siarë íyi ultane ulà a, erë e' shua ie'pa ttsë'rke buaë. Ie'pa dör siarë, kë i ta' tajë, erë ie'pa tö inuköl kakmë er bua' wa. Wësua ie'pa dör inuköl blúpa. ³ Ye' tö a' a ichè tö ie'pa imé kos ie'pa a imermi, e' tsatä iwákpa er wa. ⁴ Ie'pa kkoché tajë sa' a tö ñies kawö mú sa' a s'batse'r malepa serke Jerusalén, e'pa kimoie inuköl wa. ⁵ Ie'pa tö imé tajë shute, sa' kë wä ibikeitsë tö ie'pa a imermi ekkë. Kewe ie'pa wákpa e' mé Skëkëpa a, e' ukuökì tajë ie'pa e' ché sa' a wës Skëköl ki kiane es. ⁶ E' kueki sa' tö ikié Tito a tö ie' mi'ne a' ska' inuköl tsá kititö a' shu a e' bata shtöktsa' s'siarëpa kimoie. ⁷ I kos wëke Skëköl a e' wëke a' tö tajë. A' erblö buaë Jesús mik. A' tö ttë pakè buaë. A' wä íyi jcher tajë. Sulu a' éna s'malepa kímak. Sa' dalér tajë a' éna. E' sù sa' ki kiane tö ñies a' er buaë chö tajë s'siarëpa a.

⁸ Ye' kë kuy ichök a' a' patkoie. E' skéie ye' éna isuak tö moki a' éna s'malepa dalér wës s'yamipa tso' Macedonia e'pa éna s'malepa dalér es. ⁹ A' wä ijchertke buaë tö Skëkëpa Jesucristo er buaë ché a' a tajë. Ie' íyi tso' tajë ká jaí a, e' me'atitö dë'bitü ká i' a siarëpaie a' dalërmik as a' blur ie' íyi tajë wa.

¹⁰ A' tö ibikeits kewe sulitane yoki tö a' éna s'siarëpa kímak. Duas suköt bak e' wa a' tö iwà kímémi kewe. E' kueki ima ye' tö ibikeitsè, e'

chekeyö a' a. ¹¹ Kanè buaë o'mi a' tö, e' eúwa er bua' wa wës tsäwe a' tö ibikeits es. Inuköl shtö s'siarëpa kimoie kos a' a ikit ekkë. ¹² I kë tå' se' wa, ese kë kiekü' Skëköl tö se' a. Erë ì tso' se' wä ese kakmésö er bua' wa kos se' a imer ekkë, e' tå e' wër buaë ie' wa.

¹³ Ye' kë kų' ichök tö a' íyi kakmú etå a' atne weinuk kë wä ì tå'. E' skéie buaë idir tö a' ñì kimù ñikkëe. ¹⁴ I'ñe tå a' wä íyi tso' taië, e' kuekì buaë idir tö a' tö s'yamipa kë wä ì tå', esepa kimù. Es aishkuö tå mik a' kë wä ì tå' taië, erë ie'pa wä itso', etå ie'pa tö a' kimèmi. Es a' ultane ñì kimùmi ñikkëe. ¹⁵ E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kì es, e' tö ichë: "Wé tö ishté taië, e' icha kë bata ate. Wé tö ishté bërëbërë, e' icha dekä wë!."*

Tito ena iwapiëpa

¹⁶ Skëköl tö Tito erkiowé a' kimuk wës sa' éna a' kimak es. E' kuekì ye' tö wëstela cheke Skëköl a. ¹⁷ Mik sa' tö ikié Tito a' tö ie' mi' a' ska' a' kimuk inuköl shtök, etå ie' éna a' kimak taië, e' kuekì ie' e' ché iwák er wa minuk a' ska'. ¹⁸ Tito tå s'yami skà patkekemi sa' tö eköl. E' tö Jesús tté buaë pakeke buaë ká wa'ñe. E' kuekì ie' tté cheke buaë Skëkëpa Jesús icha erule erule tso' ká wa'ñe e'pa tö. ¹⁹ E' kijie tå ie'pa kos tö ie' shushté as imi' sa' tå Jerusalén, inuköl shteke sa' tö e' muk. E' kaneweke sa' tö buaë Skëkëpa kikokä ena iwà kkachoie tö moki sa' éna ie'pa kimak. ²⁰⁻²¹ Sa' e' chöke iwakanéuk buaë Skëkëpa wörkì ñies sulitane wörki. E' kuekì wëm ñe' mi'ke sa' wä, e' wa kë yi a sa' kkatënuuk inuköl shteke taië sa' tö e' ki.

---

* **8:15** Éxodo 16.18

22 Ņies sa' tö s'yami skà patkeke ie'pa böl ta. E' er me'rie kaneblök buaë kékraë. Bànët sa' tö ie' su'bitü, e' kuekì ie' suule buaë sa' wä. Ņies ie' isué tö a' dör pë' buaë, e' kuekì ie' e' ché sa' kimuk kanè i' wa. **23** Tito dör ye' wapie e' kaneblöke ye' ta a' kimuk. S'yamipa böl ñe' mi'ke ie' ta, e'pa patké Skékëpa Jesùs icha eruleë tso' ká wa'ñe e'pa tö. Ie'pa wa Cristo kikarkekä. **24** E' kuekì ikkachö ie'pa a tö ie'pa dalér a' éna as Skékëpa icha eruleë tso' ká wa'ñe e'pa kós wä ijcher tö mokì a' tö s'dalëritseta'. Ikkachö ie'pa a tö wée' sa' e' ttsöka tajë a' wa.

9

1-2 Ye' wa ijcher tö s'batse'r malepa serke Jerusalén, e'pa kimak a' éna er bua' wa. E' kuekì inuköl shtekë sa' tö ie'pa a, e' ki ye' kë kawötä a' a yëkkuö skà shtökne. Kékraë ye' e' ttsökekä a' tté pakök Macedonia wakpa a. Ye' iché ie'pa a tö duas suköt bak e' wa a' dör Acaya wakpa, e'pa éna inuköl mak er bua' wa. E' tö ie'pa kibiie erkiowé. **3** Erë s'yamipa mañal ñe' patkekeyö a' ska' as ye' e' ttsökekä a' wa e' kë dör e. E' skéie ye' ki ikiane tö a' wä inuköl tso'tke kitule wà mè è wës ye' tö a' pakè es. **4** Dö' Macedonia wakpa döbitü ye' ta e'pa tö isuewä tö kam a' tö inuköl e' shtö. E' tö sa' jaëweraë tajë sa' iklö'wé tö a' tö ishtétke e' kueki. ¿Wës e' kë tö a' jaëwepañak? **5** E' ë kuekì ye' ibikeitsé tö buaë idir s'yamipa mañal ñe' a ikiök tö ie'pa mi' ye' yoki kewe a' kimuk inuköl muk a' kablë' e' shtöktsa. Es inuköl meke a' tö e' tso'tke kitule mik ye' de eta, iwà kkachoie tö a' imeke er bua' wa, kë dör kkë'blè wa.

6 Ttè i' anú a' éna: "Yi tö ì kuatké elkela, ese ulà a iwà wördane elkela. Erë yi tö ì kuatké tajë, ese ulà a iwà wördane tajë." **7** A' ultane eköl eköl tö imú kos a' ibikeitsé mè ekkë. Wépa tö imeke ttsë'ne bua' wa esepa dalér Skëköl éna, e' kuékì kë imar er sulu wa ö diché wa. **8** Kë a' tkinuk. Skëköl er bua' kí chömi a' a tajë as ì kos kiane a' kí señoie ese dö a' ulà a wë' kekraë. Nies ie' tö ikí mèmi a' a tajë shute as a' ulà a idö tajë ì buaë kos e' woie. **9** È' dör wës itso' kitule Skëköl yékkuö kí es. E' tö, yi tö ì meke er bua' wa, ese chè i' es:

"Ie' tö ikakme' tajë er bua' wa s'siarëpa a;
Ì buaë wéitö e' ska' Skëköl er arke kekraë."*

Es Skëköl yékkuö tö ichè. **10** Skëköl tö iwö meke kuatkè ena chkè mekeitö se' a ñè, ñies e' ë tö ì kos kiane se' kí s'kimoie, ese kí meraëitö a' a tajë as a' tö ì buaë ese kí ù tajë. **11** Kekraë ie' tö a' a íyi kí meraë buaë wë' as a' tö s'malepa kimù buaë kekraë. Ie' tö iwëraë es as wëstela yér tajë ie' a inuköl mèmi a' tö sa' ulà a e' ki. **12** Es ì meke a' tö i' Skëköl dalöioie, e' wa s'batse'r malepa kímè kiane, esepa ulà a ì kiane ie'pa kí ese döraë. E' kíie tå ie'pa tö wëstela cheraë tajë ie' a ttsë'ne bua' wa. **13** Ì buaë weke a' tö ie'pa kímoie, e' wa iwërdawä tö mokí a' tso' Cristo tté buaë cheke a' tö tö mokí idir e' wà iutök. Nies iwërdawä tö a' tö ie'pa ena sulitane kímeke tajë er bua' wa. E' kos kuekì ie'pa tö Skëköl kíkeraka tajë. **14** E' kíie tå ie' er buaë ché a' a tajë shute, e' kuékì ie'pa tö ikieraë ie' a' a' ki a' dalértsè tajë e' wa. **15** Wëstela chösö Skëköl a ilà méitö se' a e' ki, e' dör buaë shute kë se' a iyénük ekkë.

---

* **9:9** Salmo 112.9

10

Pablo tö kanè me' Skéköl tö ie' a, e' tsatké

1-2 Ye' dör Pablo, e' wák kköchöke a' a bërë er bua' wa wès Cristo es tö ye' ttö ttsö. A' welepa tö sa' cheke tö sa' kaneblöke e' kë dör Skéköl a, e' dör sa' wákpa a wès s'ditsö malepa es. Ie'pa icheke tö mik ye' tso' a' ska', eta ye' kësik kë ta' a' uñoie. Erë mik ye' tso' yëkkuö shtök ká bánet, e' je' ta' ye' kësik deka. Erë e' kë yëne. Ye' kësik ta' yi isie tso' ye' chök ese uñoie darérëe. E' kuëki ye' kköchöke a' a tö a' e' shulö as kë ye' kawötä a' uñuk darérëe mik ye' de a' ska' eta. **3** Moki sa' dör s'ditsö wès sulitane es, erë kë sa' ñippöky' wes s'ditsö ñippöke es. **4** I tso' sa' wa e' aloka' i sulu kí, e' kë dör wès i tso' s'ditsö wa e' aloka' ibolökpa kí es. E' skéie e' dör i meke Skéköl tö sa' a diché ta' taië e' aloka' i sulu diché kí ese. E' wa sa' tö kache ttè ewekewa. **5** Nies ttè kós pakarke e' ttsékä wa s'wöklö'woie as kë s'wa Skéköl jcher, ese chowékewa sa' tö. Erbikè kós klö'wekekewa sa' tö mekerö Cristo klö' dikia' as itö ittö iutö. **6** Mik a' de sa' ttö iutök buaë, eta sa' tso'tke wépa kë éna iiutak, esepa kós we'ikök.

7 A' tö pë' sueke ikikké e, e' kë dör buaë. A' welepa e' bikeitsö tö e'pa ë dör Cristo icha, e' ta' as esepa tö ibikeitsöne. Nies sa' dör Cristo icha wès ie'pa es. **8** Skéköl tö ye' a ikewö me' a' wöbla'woie. Isalema e' wa ye' e' ttsökä taië shute. Erë e' kewö mène ye' a a' er diché kí ioie, kë dör a' sulu'woie. E' kuëki kë ye' jaëne e' ttsökkä ikewö mène ye' a e' wa. **9** Kë a' tö ibikeitsar tö ye' éna a' tkiwak yëkkuö shtekkeyö a' a e' wa. **10** Welepa tö icheke: "Yëkkuö kós kitbitü Pablo tö se' a, e' kí ie' tö se' uñébitü darérë ttsëskua

ie' kësik dekä buaë se' uñuk. Erë mik itso' se' ska' etä ikësik kë ta' yés. Wës ie' kápakö e' kë wa yi wa ie' dalöiène." ¹¹ Wépa tö icheke es, esepa wä ijchenú tö mik sa' demi a' ska' etä ì kit sa' tö yékkuö kí ká bánet, e' waweraë sa' tö.

¹² Ie'pa esepa ñì kíkókekä tajë. Kë sa' diché dë'ka e' chök tö sa' dör buaë wës ie'pa e' chö es. Ie'pa wákpa tö itské ier wa tö ì dör buaë wë. Wës ie'pa wakpa serke e' wéwa ie'pa ñì saù. ¡E' kuékì ie'pa dör me'ukuöie! ¹³ Kanè me' Skéköl tö sa' a, e' è wa sa' a e' ttsërmikä. Kë sa' a e' ttsënukkä ì skà wa. Kanè mène sa' a ñies e' wà dör a'. ¹⁴ E' kuékì kë sa' ku' e' ttsökkä tajë shute. Sa' kë döpa kewe kaneblök a' shua, e'ma è sa' e' ttsökkä. Erë sa' tö Cristo tté buaë e' paka' a' a tsawe. ¹⁵ Nies sa' kë e' ttsökkä o'ka kanè wa, e' kéwö kë mène Skéköl wä sa' a e' kueki. E' skéie sa' kí ikiane tö sa' kanè a' shua e' mú kí ier buaë wës a' kí erblö mir Skékëpa mik es. Erë kë sa' kaneblöpa kos sa' a ikéwö mène e' tsata. ¹⁶ Nies Jesús tté buaë e' kí pakak sa' éna a' serke ee ká bánet tso' diwö mi'kewa e' kkë ee. Erë kë sa' éna ipakak ká wé o'ka tso' ipakök ee as kë sa' e' ttsökkä o'ka kanè wa.

¹⁷⁻¹⁸ Wépa e' ttsékkä tajë, esepa kë wér buaë Skéköl wa. Erë wépa kíkékkä ie' wák tö, esepa je' wér buaë ie' wa. Wëe' itso' kitule iyékkuö kí i' es: "Yi e' ttsakkä as ese e' ttsökkä ì wé Skéköl tö ese wa."*

11

Pablo tö s'kitö'ukwakpa ché

¹ Ye' ttöke alíwakpaie erë a' mú tö ye' dalë' ttsëia bërbër ë. A' we'ikëyö, ye' ttö kí ttsö ekuölö ë. ² Ye'

---

* **10:17-18** Jeremías 9.24

éna a' dalér tajë. Ye' éna a' kkö'nak wes Skéköl tö se' kkö'neke es. Ye' ki ikiane tö a' e' tkōwā kekraë darérëe Jesús ë a. E' dör wës ye' tö a' mé senukwā wëm eköl ë ta es as a' dö wës busi batse'r dö imaso ulà a es. A' maso e' dör Cristo. ³ I'ñe ta a' tso' tkëulewā buaë darérëe Cristo ë a, erë ye' suane dö' a' e' müttsa e' kitö'uk wës Eva kitöökä Satanás e' a' tkabëie e' tö kache wa es. Ye' suane dö' a' er tso' buaë etkëme Cristo ë a, e' watè a' tö. ⁴ Welepa de a' ska' Jesús tté pakök, erë kë idör imoki wës sa' tö ipakeke es. Erë e' ttseke a' tö buaë. Wiköl tté pakeke ie'pa tö, e' kë dör Wiköl Batse'r dë'wā a' er a e'. Ttë buaë pakeke ie'pa tö, e' kë dör imoki wës sa' tö ipaka' a' a es. Erë esepa kiekewä a' tö buaë. E' kuëki ye' suane dö' a' erblö Cristo mik, e' olo'yène a' tö. ⁵ Ie'pa de a' ska' sa' itöki e' chök tö ie'pa dör Jesús ttekölpa tsá bua'iewä, erë ye' kë e' ttsë'ne ie'pa dikią diöshet yës. ⁶ Isalema ye' kë a' ipakar buaë wës ie'pa icha pakö es. Erë ttë pakeke ye' tö e' wà jcher buaë ye' wä. E' wà kkayë'bitü sa' tö a' a' tajë íyi ultane shua.

⁷ Mik ye' tö Skéköl tté buaë e' paka' a' a, eta ye' kë wä a' ña'one e' ki yës. E' kuëki isalema a' tö ibikeitsé tö ttë pakeke ye' tö a' a, e' kë dör buaë. Erë es ye' e' wöéwa diöshet as a' dalöiër. ¿Ima a' tö ibikeitsè? ¿I wéyö es e' dör suluë? ⁸ Skékëpa icha erule erule ñì dapa'uke ká bánet, e' dapömic ye' moneka kanebloie éme a' shua. E' dör wes ie'pa íyi ekibléyö a' kimoie es. ⁹ Mik ye' sene' a' shua, eta ilè kiane ye' ki senoie, e' ta ye' kë wä a' tsiriøne ese wa. Erë s'yamipa datse Macedonia, e'pa wä i kós kiane ye' ki e' de ye' a. Es ye' kë wä i kine a' a, ñies kë yö i kiepa. ¹⁰ Ye' e' ttsö es e' kë yënuksa ye' ulà a

a' dör Acaya wakpa e' kos a. E' dör moki wes Cristo tso' ye' a' e' dör moki es. ¹¹ Ye' ttö es, ¿e' dör tö ye' ké éna a' dalér? Au, e' ké dör es. ;Skéköl wák wä ijcher buaë tö ye' éna a' dalér!

¹² Ye' kaneblöraë a' shuä wes ye' io'bituñ es as ie'pa ñe' ké e' ttsökä tö ie'pa kaneblöke wes sa' es. ¹³ Ie'pa ké dör Jesús ttekölpa tsá moki esepa. Ie'pa dör s'kitö'ukwakpa. Ie'pa e' ð tö ie'pa dör Cristo ttekölpa tsá moki, erë e' ké dör es. ¹⁴ E' ké dör iké suule se' wä ese. Satanás wák e' ð tö ie' dör Skéköl biyöchökäolo ta' tajë ese. ¹⁵ È' kuéki ké se' tkine tö ie' kanè mésopa e' ð tö ie'pa tso' sene yësyësë e' tsatkök. Bata ekkë ta' ie'pa ulà a' iské döraë wes ie' wamblörak es.

Pablo weine ie' dör Cristo tteköl e' kueki

¹⁶ Ye' tö iskà chène a' a, ké a' tö ye' bikeitsök tö ye' dör aliie. Erë a' welepa tö ye' bikeitsè es, eta kawö mú ña bërbér ë e' ttsoka wes aliwak es. ¹⁷ Ye' e' ttsökekä, e' ttè ké mène Skékëpa Jesús wä ye' a. Ye' wák tö icheke aliie. ¹⁸ Tajë itso'rak e' ttsökkä iwákpa íyi wa, es ñies ye' e' ttsökekä wes ie'pa es. ¹⁹ ¡Aj! A' dör íyi jcher tajë ese wakpa. Erë s'kukuõ darerë esepa dalë'ttseke a' dör er bua' wa. ²⁰ Wépa de a' ska' a' klö'ukwä wes ie'pa icha es, esepa kiekewa buaë a' tö. Ie'pa de a' kitö'uk a' íyi yottsa a' ulà a. Ie'pa e' ttsöke tajë a' ki, a' ppeke a' wö ki, a' cheke erë ie'pa kiéwa a' tö er bua' wa. ²¹ ¡Aj! ¡Ye' wák e' jaëùne mik ye' ichë tö sa' diché ké dë'kä a' sãuk es eta!

Ie'pa diché deka e' ttsoka tajë, e' ta' ñies ye' diché deka e' ttsoka. Ye' wák a' ta' ye' ttö es, e' dör wes aliwakpa ttö es. ²² Ie'pa dör hebreowak, e' wa ie'pa

e' ttsökekä tajë. Erë ñies ye' dör ie'pa ditséwö. Ie'pa e' chö tö ie'pa dör Israel aleripa, erë ñies ye' dör Israel aleri. Ie'pa e' ttsökekä tajë tö ie'pa dör Abraham aleripa. Ñies ye' dör Abraham aleri. ²³ Ie'pa e' chö tö ie'pa dör Cristo kanè mésopa. Es ye' dör ñies, erë ye' dör ikanè méso bua'ie ie'pa tsata. Ye' ttö es e' dör wes aliwak ttö es, erë Cristo a kaneblè e' wa ye' e' alékä tajë ie'pa kí. Ye' wötëule s'wöto wé a tajë ie'pa tsata. Ye' buule tsa'bata daloie ese wa tajë shute ie'pa tsata. Tajë ye' bakshkar ye' duowä e' ulà a. ²⁴ Sketökicha judiowak tö ye' buk tsa'bata wa. Bitökicha ie'pa tö ye' ppé, etä ie'pa tö ye' ppé dö dabom tkëyök tsá yënettsä et ekkë* ²⁵ Mañatökicha romawak tö ye' buk kal wa. Etökicha ye' të'rakitö ák wa ye' ttowä. Mañatökicha kanò kí ye' mirwa, e' wötunewä dayë a. E' shua etökicha ye' bak àr kaltakla kí dayë kí ká et ñië nañee. ²⁶ Ye' shké tajë, e' shua di' tajë ena akblökwakpa tö ye' tkiwé siarë. Ye' wák ditséwöpa ena o'kapa, e'pa tö ye' we'ikeke, e' dalö tajë e' shua ye' shké. Wé pë' serke tajë ena wé pë' kë serku' tajë, ñies dayë kí, ese ska' ye' shké wösh wa. Ñies wépa e' ð tö ie'pa dör Jesùs mik erblökwakpa, esepa dalö mène tajë ye' kí. ²⁷ Ye' kaneblé tajë darerëe. Ye' wöñine tajë, ye' bli dalë'ttsë' tajë, ye' ersi dalë'ttsë' tajë. Mikle ta ye' kë wä ì kune ñanoie, tteke kase tö tajë, kë datsi' ta' wë' e' patroie.

²⁸ E' kí skà tso', e' dör tö Skékëpa Jesùs icha erule

---

* **11:24** dabom tkëyök tsá yënettsä et: E' kewö ska' ta judiowak tté dalöieno tö ichè tö kë kawö ta' s'ppök döka dabom tkëyök tsata. Ie'pa wöblane pë' sulusipa ppök döka dabom mañayök kí sulitu as kë itkökä dabom tkëyök tsata.

erule, e'pa kos bikeitsekeyö kekraë tö is ie'pa mir. ²⁹ Mik ie'pa welepa diché ke de'kaiq buaë e' tkowa darérë Jesús mik, etaq ye' mik e' dalëne. Mik yile tö ie'pa ke i sulu wamblök, etaq e' tö ye' uluwe suluë. ³⁰ Ye' mú e' ttsakka, e'ma i tö ikkacheke tö ye' ke diché ta' ese wa ye' e' ttsõmika. ³¹ Skéköl dör Skékëpa Jesús Ye ena iKéköl kikarka kekraë, e' waq ijcher tö ye' ke ku' kachök. ³²⁻³³ Mik ye' bak Damasco, etaq ka e' wökir kaneblöke iblú kie Aretas e' a, e' tö ishkëkipa patke ye' klö'ukwa ka e' kköiëule shkit kakkeë, e' wékkö a. Erë s'yampiwa welepa tö ye' iéka kkö a ta' ttsa' wa ye' émi enaena iwékkö tsitsir tso' ese a dötsa' jiski. Es ye' tkashkar ie' yoki.

12

Ikkaché Skékëpa tö Pablo a kabsueie

¹ Ke dör iie bua', erë ye' kawötä ki e' ttsökkaiq e' tsatkoie. Ikkaché Skékëpa Jesús tö ye' a kabsueie e' pakekeyö a' a i' ta'. ² Wém suule ye' wa eköl dör Cristo ttökata, e' minetser ka jai a, e' ki duas de dabom eyök ki tkël (14). Ye' ke waq ijcher tö ie' mine'ka chkaë ö wikölie, e' jcher Skéköl ë waq. ³⁻⁴ Wém e' suule ye' waq, e' minetser ka jai a e' dör ka buaala ee. Eę ttè ke yenuk se' a ena ke se' a ikewö mène ché, ese ttséitö. Iskà chekeneyö a' a tö ye' ke waq ijcher tö imine'ka chkaë ö wikölie, e' jcher Skéköl ë waq. ⁵ Wém ese kikémika ye' tö, erë ye' wák ke e' kiköpaka. Erë ye' diché ke ta' e' ë wa ye' e' kikömika. ⁶ Ye' mú e' ttsakka, e'ma ye' a e' ttsërmika ttè moki wa, e' kueki e' ke dör suluë. Erë ke ye' e' ttsöta'ka as ke yi ibikeitsö tö wes ye' wér ena wes ye' ttö e' tsata ye' dör. ⁷ Íyi taië buaë kkayëne ye' a

ká jaì a, ñe' kuekí ilè mène ye' a ye' wöowaeie as kë ye' e' ttsöka ì buaë su'yö e' wa. E' dör wës dika' tkérwá ye' chkà a es, e' wa ye' rrewéke Satanás tö kékraë. ⁸ Mañatökicha ye' kköyë Skékëpa a tö iyötsä ye' a. ⁹ Erë ie' ye' iuté: "Mik be' diché kë tå', eta e' ki Ye' diché wënnewä bua'iewä. E' kuekí ye' er buaë chö be' a, e' ë dör wë' be' a." E' kuekí buaë idir ye' a e' ttsökkä ye' diché kë tå' e' wa as Cristo diché taië e' wérwá bua'iewä ye' ki. ¹⁰ Mik ye' ttsë'r tö ye' diché kë tå', e' je' tå ye' diché tå' taië. E' kuekí mik ye' diché kë tå', mik ye' yrke suluë, mik ye' kë wä ì tå', mik ye' we'ikeke siarë pë' tö, mik ye' kawö tköke suluë, mik ese kos tköke ye' tå Cristo dalërmik, eta ye' ttsë'në buaë.

¹¹ Erë ye' kë dör yi, erë wëpa cheke a' tö tö e'pa dör Jesú ttekölpa tsá bua'iewä, e'pa kë dör ye' tsata. A' tö ye' tsatköpa ie'pa yöki erë e' kë one a' wä. E' kuekí a' tö ye' ké e' ttsökkä taië wës aliwak es. ¹² Mik ye' bak senuk a' shuña, eta ye' weine kos e' dalë'ttséyö bërë er bua' wa. Ñies ì kë or yi a ese wéyö taië a' wörki Skéköl diché taië wa s'tkiwë ekkë. E' wa iwënewä tö moki ye' dör Jesú ttekölpa tsá, e'pa eköl. ¹³ Ye' kë wä a' kàne ye' kanéuk. E' ë wa a' wöanewa Skékëpa icha erule erule malepa e' dikia dioshet. A' we'ikëyö, e' nuí olo'yö ye' ki.

Pablo kablé ie'pa pakök

¹⁴ Ye' tso'tke shkök a' pakök. I' tå ide mañatökicha. I' etökicha wës kekraë kë ye' e' maupakä a' mik as a' tö ye' kkö'nù. Ye' kë tkirkü' a' íyi ki, ye' tkirke a' wákpa ki. A' dör wës ye' ala'r es. Illa'r kë kawötä iyë kkö'nuk, e' skéie iyë kawötä ila'r kkö'nuk. ¹⁵ E' kuekí ye' e' chétke ì kos tso' ye' wä e' eukwa er bua' wa a'

kimoie dō ye' wákë. Ye' tö a' dalérítseke kítä kítä, etä a' éna ye' dalér ¿e' mir wa'k ë?

¹⁶ A' ye' sini'kué buaë tö mik ye' bak a' ska', etä ye' kě e' monekä a' mik. Erë a' wélepa tö icheke tö ye' tö a' kitö'wé a' inuköl klö'woie akir. ¹⁷ ¿Ima a' erbikö tö wépa patkë'yö a' ska', e'pa wa ye' tö a' kitö'wé? ¹⁸ Ye' kköyë' tajë Tito a tö ie' mi' a' ska', etä s'yami skà eköl patkë'miyö ie' ta. ¿Tito tö a' kitöö'? Au, ie' sene buaë yësyësë a' shuä wes ye' es. Sa' böl sené a' shuä ñì suë.

¹⁹ Isalema a' tso'ia ibikeitsök tö sa' e' tsatköke a' yoki. E' kě dör es. Ñermata sa' tso' ttök Skéköl wörki wes s'batsulewá Cristo mik esepa ttö es. A yamipa dalér ye' éna, ì kos weke sa' tö e' dör a' er diché kí ioie. ²⁰ Moki ye' suane dö' mik ye' de a' ska', etä ye' kě tö a' suë wes ye' ki a' kiane suë es. Ñies ye' suane dö' a' kě tö ye' suë wes a' ki ye' kiane suë es. Ye' suane dö' ye' ikué tö a' nippöke, a' ukyérke ñì ki, a' ulurke ñì ki, a' er me'rie a' wákpa ë ki, a' biyöblöke ñì ki, a' ñì chöke suluë, a' e' ttsökekä tajë, a' ñì chiliuke. ²¹ Ñies ye' suane dö' mik ye' dene a' ska' etä Skéköl tö ye' jaewë a' kuëki. Dö' a' tajë kě er maneone. Dö' a' e' ia'ukekaiä sene sulusi wa. Dö' a' tso'ia trënu ena a' tso'ia ì sulu skà kukuéña a' wa e' a. E' dör es, e' ta Skéköl tö ye' iuwéraë siarë a' wa.

13

¹ I' ta mañatökicha ye' mi'ke a' pakök. Ì tso' a' wa shulè, e' shuleraësö wes itso' kitule Skéköl yëkkuö ki es, e' tö ichë: "Ttë kos shulekesö etä ittekölpa kiane böl ö mañal ichoie tö moki idir ö au." ² Mik ye' bata dë'rö a' ska', etä wépa tö ì sulu wamble, e'pa a ye' iyë' tö a' kawötä ilo'yük. Ìñe ta ye' kě ku' a'

ska', erë ye' tö iskà chekene ekkëpa a ena a' malepa tso' ì sulu wamblök, esepa a tö mik ye' dene, eta a' shuleraëyö darërëe. ³ A' ichè tö a' kì ikiane suè tö moki ye' ttöke Cristo diché wa. Mik ye' de a' ska', eta a' isueraë tö es idir. Cristo diché ta' tajë, e' tso' iwakanéuk a' shua, ie' kë dör wes se' kë diché ta' es. ⁴ Moki ie' kötewä wötëulewa krus mik wes se' kë diché ta' es, erë ie' sérkene Skéköl diché tajë e' wa. Es ñies sa' batsulewa ie' mik, e' kueki wësua sa' kë diché ta', erë Skéköl diché wa sa' sérdaë a' kimoie.

⁵ A' wakpa e' saú tö moki a' erblöke Jesucristo mik. A' ibikeitsö buaë. ⁶ A' kë wa ijcher tö ie' tso' a' er a? E' kë dör es, e' ta' e' wà kiane chè tö a' kë dör ie' icha. ⁷ A' mú wöa iwëne tö sa' kaneblë' a' shua e' wà dettsa buaë. ⁸ Sa' tso' ikiök Skéköl a tö a' kë tö ì sulu wamblökia. Sa' kë kù' e' kiök as iwér tö ye' kaneblë' a' shua e' wà dettsa buaë. ⁹ E' skéie sa' kì ikiane tö a' ser buaë yësyësë wes Skéköl kì ikiane es, erë welepa wa iwér tö sa' kaneblë' e' kë wà dë'ttsa buaë. ¹⁰ Mik a' sérke buaë wes Skéköl ttè moki tö ichè es, eta e' kì kë sa' a ì yënu. E' skéie e' kikekekà tajë sa' tö. ¹¹ Sa' kë diché ta', erë mik a' e' tkëulewä darërë Skékëpa ttè a, eta e' tö sa' ttsë'weke buaë. Sa' tö ikiè michoë Skéköl a tö a' mú dö senuk buaë yësyësë kékraë wes ie' kì ikiane es. ¹² Mik ye' de a' ska', eta kawö mène ye' a' a' kì, e' kë wà shulak ye' éna darërë kësik wa. Skékëpa Jesús tö e' kewö me' ye' a, se' er diché ioie, e' kë dör se' sulu'woie. E' kueki ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a' kám ye' dö a' ska' e' yoki as ì kos tso' shulè, e' shulö a' tö kám ye' dö e' yoki.

Pablo e' chéat

11 A yamipa, bataie yö ichè tö a' ttsë'nú buaë. A' e' chö sənuk yësyësë. A' ər kuú. A' kəbikeitsö ñikkëë. A' sənú bërë ñita. A' sərke es, e' tə Skëköl dör dalëritsökawak ena səne bërë mukwak, e' sərdaë a' tə kékraë.

12 A' ñì shke'ú ñì dalëritsè wa. S'batse'rpa kos tö a' shke'wémi.

13-14 As Skëkëpa Jesucristo ər buaë chö a' a. As Skëköl tö a' a ikkachö tö a' dalér tajë ie' éna. Ñies as Wiköl Batse'r tö a' kõ sənuk wəs wák eköl ë es.

**Tte Pa'ali Me' Skëköl tö Se' a
New Testament and Shorter Old Testament in Bribri
(CS:bzd:Bribri)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bribri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bribri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

xxx

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca